

[Avaleht](#) > ... > [Teie Õigused](#) > [Süüdistatavad \(kriminaalmenetlused\)](#) > 3. Minu õigused kohtumenetluse ajal

3. Minu õigused kohtumenetluse ajal

Kus toimub kohtumenetlus?

Kriminaalmenetlused toimuvad tavaliselt esimese astme üldkohtus. Neid nimetatakse [piirkonnakohtuteks](#). Üldjuhul arutatakse kohtuasja selles kohtus, mille piirkonnas väidetav kuritegu toime pandi. Kohtumenetlus on tavaliselt [avalik](#). See tähendab, et igaüks võib teie kohtumenetluse juures viibida. Kohus võib siiski teatavatel juhtudel, näiteks seksuaalkuritegudega seotud asjade puhul, muuta kohtuistungit täielikult või osaliselt kinniseks. Sama kehtib siis, kui olete süüdistuse esitamise ajal noorem kui 18 aastat.

Kohtu koosseis oleneb kohtuasja olemusest. Teie kohtuasja võib arutada üks kohtunik või üks kohtunik ja kolm [rahvakohtunikku](#) või kaks kohtunikku ja kolm kuni neli rahvakohtunikku või kolm kohtunikku. Reeglina sõltub kohtu koosseis kuriteo raskusastmest.

Kas süüdistust saab kohtumenetluse ajal muuta?

Tavaliselt ei saa süüdistust pärast selle esitamist muuta. Prokurör võib siiski süüdistust laiendada veel ühe teo hõlmamiseks, kui kohus peab seda esitatud tõendite põhjal asjakohaseks.

Kui prokurör kitsendab süüdistust või teatab uuest õigusnormist, mida süüdistusaktis ei mainitud, või esitab uue süüdistust toetava asjaolu, siis seda ei käsitata süüdistuse muutmisena.

Kui tunnistate end süüdi kõikides või osades süüdistuse punktides kohtumenetluse jooksul, puudub kohtul vajadus ära kuulata nii palju tõendeid. Lihtsamate kriminaalasjade puhul on süüdistatava ülestunnistus kohtuotsuse tegemiseks tavaliselt piisav. Kuid mida raskem on kuritegu, seda rohkem tõendeid on lisaks ülestunnistusele vaja.

Millised on minu õigused kohtumenetluse ajal?

Teil on alati õigus olla kohtumenetluse ajal kohal, välja arvatud juhul, kui teie asja üle otsustatakse nõupidamistoas [kirjalikul menetlusel](#). Sellisel juhul on maksimaalne karistus üheksakuuline vangistus. Kuid kui karistus on kuuekuulisest vangistusest pikem, peab kohus lubama teil teha suulise avalduse.

Mõne väiksema õigusrikkumise puhul võidakse teile määrata karistus isegi siis, kui teid ei ole kohal. Sellisel juhul võib karistuseks olla rahatrahv või maksimaalselt kolmekuuline vangistus ja vara konfiskeerimine kuni 10 000 euro ulatuses.

[Teabelehte nr 2](#)

Teil on õigus korraldada oma kaitse ise. Samuti on teil õigus kasutada advokaadi abi. Kui te ilmute kohtuistungile advokaadita ja kohus leiab, et te ei suuda end ise kaitsta, võib kohus anda advokaadile käsu olla teie õigusnõustaja isegi teie tahte vastaselt. Põhimõtteliselt on teil õigus vahetada advokaati igal ajal.

Teil on õigus, kuid mitte kohustus, kohtuistungil rääkida. Süüdistatavana ei ole teil kohustust aidata kohtul tõendada oma süüd. Kui te tahate, et teid teie asjas ära kuulatakse, ei pea te tõtt rääkima, välja arvatud isikuandmete ja sissetuleku kohta. Kohus võrdleb teie ütlusi teiste asjas ära kuulatud isikute ütlustega ja tõenditega ning seejärel otsustab teie ütluste usaldusväarsuse üle.

Millised on minu õigused seoses minu vastu esitatud tõenditega?

Teil on õigus tõenditega tutvuda, kui see ei ohusta eeluurimist. Põhimõtteliselt võib kohtus teie vastu kasutada kõiki tõendeid. Kohus võib siiski piirata tõendite esitamist ja tunnistajate kuulamist, kui on selge, et need ei mõjuta kohtuotsuse langetamist.

Teil on ka õigus esitada oma tõendid ja kutsuda oma tunnistajad. Te peaksite leidma ja esitama sellised tõendid ja tunnistajad võimalikult vara, kuid te võite need esitada esimest korda ka kohtuistungil või isegi apellatsioonimenetluse ajal. Kuid kui esitate uusi tunnistajaid või tõendeid väga hilises etapis, võivad kohtul tekkida kahtlused nende olulisuse suhtes, kui ta teie süüd arutab.

Teil ja teie advokaadil on õigus esitada küsimusi kõikidele tunnistajatele. Kui kasutate advokaadi abi, esitab üldiselt kohtus küsimusi teie nimel tema.

Soome kohtutel on täielik õigus otsustada tõendite üle. See tähendab, et kohus otsustab iga tõendi ja tunnistaja tähtsuse üle.

Kas arvesse võetakse minu kohta karistusregistris sisalduvat teavet?

Kui teie kohta on Soome [karistusregistris andmed](#), võetakse neid karistuse määramisel arvesse. Karistusregistri andmed võivad mõjutada seda, kas teie karistuseks on reaalne või tingimisi vangistus. Lisaks võib see teie karistust raskendada, kui kohus leiab, et teie eelmised kuriteod näitavad, et te ei austa seadust.

Varasem karistus Soomes võib teie karistust ka kergendada, kui praegu kohtus arutatavat süüdistust oleks saanud arutada koos varasemate süüdistustega. Kohus võib arvesse võtta teises liikmesriigis määratud reaalselt vangistust ja üldkasulikku tööd, et karistust kohandada.

Mis juhtub kohtumenetluse lõpus?

Kohtuistung lõpeb kohtuotsusega, mis esitatakse kas samal päeval või hiljem nõupidamistoas. Kohtuotsusega võidakse teid süüdi mõista kõikides või osades süüdistuse punktides või võidakse teid süüdistustest vabastada.

Kui kohus tunnistab teid süüdi, on võimalik kohaldada järgmisi karistusi:

Reaalne vangistus

Reaalne vangistus võib ulatuda 14 päevast kuni eluaegse vangistuseni. Kui karistuseks on üle kahe aasta vangistust, siis on see alati reaalne.

Tingimisi karistus

Kuni kaheaastast vangistust võib kohaldada tingimisi, kui kohus peab seda asjakohaseks. Teile võidakse karistuseks määrata rahatrahv ja ka tingimisi vangistus või kui tingimisi karistus on pikem kui üks aasta, siis 20–90 tundi üldkasulikku tööd.

Tingimisi kohaldatava vangistusega kaasneb alati vähemalt ühe- kuni kolmeaastane katseaeg. Kui te ei pane sel perioodil toime uusi kuritegusid, ei pöörata teie vanglakaristust täitmisele. Kui panete sel perioodil toime uue kuriteo ja teile mõistetakse seetõttu reaalne vangistus, võib kohus anda korralduse pöörata ka teie tingimisi karistus täitmisele.

Üldkasulik töö

Kuni kaheksakuulise tingimisi vangistuse võib asendada [üldkasuliku tööga](#). Sel juhul on üldiselt vajalik, et teil oleks Soomes elukoht. Üldkasulikku tööd ei saa kohaldada, kui teid on varem realselt vangi mõistetud või teile on varem määratud üldkasulik töö.

Alaealise karistus

Kui te olete noorem kui 18 aastat ja panete toime kuriteo, võidakse teile määrata [alaealise karistus](#). See on

noortele õigusrikkujatele mõeldud spetsiaalne karistus. See on rahatrahvist karmim, kuid reaalsest vangistusest leebem.

Rahatrahv

Väiksemate õigusrikkumiste eest võidakse teile määrata rahatrahv. Rahatrahv määratakse [trahviühikutes](#). Ühikute väiksem arv on üks ja suurim 120. Kui teile määratakse rahatrahv korraga mitme kuriteo eest, võib suurim trahviühikute arv olla suurem.

Ühe trahviühiku suurus sõltub teie sissetulekust kohtumenetluse ajal. Praegu on väiksem trahviühiku suurus 6 eurot.

Kui te ei maksa kohtu määratud rahatrahvi, võib selle asendada vangistusega. Kolm maksmata trahviühikut vastab ühele vanglapäevale.

Milline on kuriteoohvri roll kohtumenetluse ajal?

Soomes on kuriteoohvri ehk kannatanud poole roll kohtumenetluse ajal üsna tähtis. Kannatanud pool võib ühineda prokuröri esitatud süüdistusega või esitada erineva süüdistuse. Tal on samuti õigus esitada süüdistus, kui prokurör on otsustanud süüdistustest loobuda. Lisaks võib kannatanud pool nõuda hüvitist kuriteos kahtlustatavalt isikult

Kannatanud poolelt küsitakse tavaliselt eeluurimise jooksul, kas ta nõuab kahtlustatavale karistust ja/või temalt hüvitist kuriteo eest. Kannatanud pool võib esitada oma nõudmised ka kohtuistungil.

Seonduvad lingid

[Üldkohtutes toimuva kohtumenetluse avalikkuse seadus \(inglise keeles\)](#) ja [rootsi keeles \(mitteametlik tõlge\)](#)

[Kriminaalmenetluse seadus \(inglise keeles\)](#) ja [rootsi keeles \(mitteametlik tõlge\)](#)

[Kriminaalseadustik \(inglise keeles\)](#) ja [rootsi keeles \(mitteametlik tõlge\)](#)

[Justiitsministeeriumi teatmik piirkonnakohtu kriminaalmenetluste kohta \(rootsi keeles\)](#)

[Justiitsministeeriumi teatmik kuriteos kannatanutele](#)

[Kohtumenetluse seadustik, ka rootsi keeles \(mitteametlik tõlge\)](#)

Õigusregistrikeskus

 Viimati uuendatud: 12/09/2025

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.